

GABIŲ MOKINIŲ UGDYMAS

2024-2025 m. m.

Parengė:

Irena Andrijauskienė

Evelina Aksomaitienė

Edita Čėsniienė

Jolanta Jankauskienė

Daiva Pigulevičiūtė

Kamilė Valiušytė

Virginija Žvigaitienė

TURINYS

Įvadas. Tyrimo tikslas, dalyviai, metodai	3
1. Mokinių apklausos analizės rezultatai	4
2. Tėvų apklausos analizės rezultatai	10
3. Mokytojų apklausos analizės rezultatai	19
 APIBENDRINIMAI IR REKOMENDACIJOS	 25

IVADAS

2024-2025 mokslo metais Šiaulių Salduvės progimnazijos mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo darbo grupė daugiausia dėmesio skyrė tobulintiniams veiklos kokybės aspektams, paminėtiems progimnazijos veiklos teminio išorinio vertinimo, vykusio 2023 m. gegužės 15–18 d., ataskaitoje bei 2023-2024 mokslo metais darbo grupės atlikto tyrimo analize.

Darbo grupė išsikėlė tikslą – gerinti gabių mokinių ugdymo organizavimo kokybę mokykloje. Tikslas siekiama realizuojant šiuos uždavinius:

1. Išsiaiškinti gabių mokinių mokymosi situaciją.
2. Pateikti rekomendacijos progimnazijos mokytojams, kurios padėtų gerinti gabių mokinių ugdymo kokybę progimnazijoje.

2024-2025 mokslo metais progimnazijoje atliktas tyrimas „Gabių mokinių ugdymas“. Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo grupė išanalizavo gautus duomenis ir pateikė rekomendacijas.

TYRIMO TIKSLAS, DALYVIAI, METODAI

Tyrimo tikslas - atskleisti ugdymo proceso dalyvių požiūrį į gabių mokinių ugdymo situaciją Šiaulių Salduvės progimnazijoje. Tyrimo tikslui pasiekti sukonstruotos anketos tėvams, pedagogams ir mokiniams. Apklausoje buvo kviečiami dalyvauti visi pedagogai ir tėvai bei 3-8 klasių mokiniai. Apklausą platformoje apklausa.lt užpildė 31 pedagogas, 107 tėvai ir 185 mokiniai.

Pateiktas anketas sudaro trys pagrindinės dalys: gabaus mokinio identifikavimas, mokymo metodai ir tyrimo dalyvių nuomonė apie gabių mokinių ugdymą progimnazijoje. Gauti duomenys išanalizuoti ir pateiktos išvados bei rekomendacijos.

1. MOKINIŲ NUOMONĖS APIE GABIŲ MOKINIŲ UGDYMĄ

APKLAUSOS ANALIZĖS REZULTATAI

Šiame skyriuje pateikiami duomenys apie 3–8 klasių mokinių požiūrį į gabių mokinių ugdymą Šiaulių Salduvės progimnazijoje. Mokinių perspektyva yra ypač svarbi, nes jie yra tiesioginiai ugdymo proceso dalyviai ir gali atskleisti unikalias įžvalgas apie tai, kaip atpažįstamos ir puoselėjamos gabių mokinių savybės, kokie mokymo metodai jiems atrodo efektyviausi bei kokie aspektai galėtų būti tobulinami siekiant geresnės ugdymo kokybės.

Gabaus mokinio identifikavimas

Analizuojant surinktus duomenis, siekiama nustatyti, kaip mokiniai supranta ir identifikuoja gabaus mokinio savybes. Pirmoje anketos dalyje mokiniams pateiktos gabių mokinių savybės ir paprašyta įvertinti, kiek kiekvienas teiginys tinka apibūdinti tokį vaiką (žr. 1 lentelė). Remiantis mokinių atsakymais pateiktos įžvalgos ir rekomendacijos.

1 lentelė. I dalis. Įsivaizduok gabų vaiką ir įvertink, kiek kiekvienas teiginys tinka apibūdinti tokį vaiką.

	Visiškai nesutinku	Nesutinku	Nei sutinku, nei nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
1.1. Smalsus (-i), užduoda daug klausimų.	4 (2.2%)	11 (6.0%)	60 (32.8%)	75 (41.0%)	33 (18.0%)
1.2. Atkaklus (-i), orientuotas (-a) į tikslą.	4 (2.2%)	8 (4.5%)	39 (21.8%)	73 (40.8%)	55 (30.7%)
1.3. Greitai mokosi naujų dalykų	2 (1.1%)	14 (7.7%)	37 (20.2%)	61 (33.3%)	69 (37.7%)
1.4. Turi lakią vaizduotę.	4 (2.2%)	16 (8.7%)	49 (26.8%)	65 (35.5%)	49 (26.8%)
1.5. Į klausimus atsako originaliai, galvotai.	2 (1.1%)	8 (4.5%)	32 (18.0%)	73 (41.0%)	63 (35.4%)
1.6. Kalba turtinga, žodynas platus.	6 (3.3%)	9 (4.9%)	51 (28.0%)	64 (35.2%)	52 (28.6%)
1.7. Yra “kitoks”, “keistas”.	28 (15.6%)	44 (24.4%)	58 (32.2%)	34 (18.9%)	16 (8.9%)
1.8. Sumanus (-i), išradingas (-a).	3 (1.6%)	8 (4.3%)	36 (19.5%)	84 (45.4%)	54 (29.2%)
1.9. Stipriai išgyvena džiaugsmą, pyktį, jaudulį ir neviltį.	9 (4.9%)	19 (10.4%)	72 (39.3%)	56 (30.6%)	27 (14.8%)
1.10. Geba prisitaikyti prie grupės.	3 (1.6%)	16 (8.8%)	51 (28.0%)	61 (33.5%)	51 (28.0%)
1.11. Turi platų interesų ratą.	2 (1.1%)	12 (6.6%)	48 (26.4%)	77 (42.3%)	43 (23.6%)
1.12. Turi neįprastų idėjų.	7 (3.8%)	18 (9.9%)	40 (22.0%)	66 (36.3%)	51 (28.0%)
1.13. Mėgsta svajoti.	7 (3.8%)	20 (11.0%)	48 (26.4%)	70 (38.5%)	37 (20.3%)
1.14. Nemėgsta intelektualios veiklos.	20 (11.2%)	37 (20.7%)	77 (43.0%)	29 (16.2%)	16 (8.9%)

	Visiškai nesutinku	Nesutinku	Nei sutinku, nei nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
1.15. Yra sukaupęs (-usi) daug įvairių žinių.	6 (3.4%)	4 (2.2%)	38 (21.3%)	81 (45.5%)	49 (27.5%)
1.16. Yra mėgstamas savo bendraamžių.	6 (3.3%)	10 (5.5%)	59 (32.4%)	76 (41.8%)	31 (17.0%)
1.17. Labai įsigilinęs (-usi) į tam tikrą sritį.	5 (2.7%)	12 (6.6%)	42 (23.1%)	73 (40.1%)	50 (27.5%)
1.18. Dažnai imasi lyderio vaidmens.	8 (4.4%)	20 (10.9%)	65 (35.5%)	58 (31.7%)	32 (17.5%)
1.19. Yra veiklus (-i), aktyvus (-i).	4 (2.2%)	8 (4.4%)	31 (17.2%)	70 (38.9%)	67 (37.2%)
1.20. Puikiai samprotauja.	4 (2.2%)	10 (5.5%)	44 (24.0%)	64 (35.0%)	61 (33.3%)

Išvalgos:

1. Daugiau nei 70% respondentų sutinka arba visiškai sutinka, kad smalsumas, atkaklumas, greitas mokymasis, išradingumas yra savybės apibūdinančios gabų mokinį.
2. Originalumas, laki vaizduotė, neįprastos idėjos, platus interesų ratas bei aktyvumas – taip pat dažnai parenkamos savybės.
3. Didelė dalis respondentų nesutinka, kad gabus asmuo yra „kitoks/keistas“, pasižymi emociniu jautrumu.
4. Didelė dalis respondentų nesutinka, kad gabus mokinys nemėgsta intelektualios veiklos.

Išvados:

1. Tyrimo dalyviai mano, kad gabūs mokiniai pasižymi kūrybiškomis, intelektualiomis savybėmis – jie smalsūs, greitai mokosi, yra išradingi ir turi platų interesų ratą, aktyviai dalyvauja įvairiose veiklose.
2. Didelė dalis apklaustų mokinių nemano, kad gabiam vaikui būdingas keistumas, emocinis jautrumas.

Rekomendacijos:

1. Skatinti mokinių kūrybiškumą ir smalsumą. Į ugdymo procesą įtraukti projektines veiklas, tyrimus, diskusijas, kūrybinius užsiėmimus.
2. Skirti daugiau dėmesio mokinių emocinio intelekto stiprinimui. Įtraukti veiklas, kurios padeda geriau pažinti ir valdyti emocijas, pvz. emocinio raštingumo pamokos.

Gabių mokinių mokymo metodai

Šioje tyrimo dalyje bus analizuojami mokinių atsakymai, susiję su taikomais mokymo metodais ir jų veiksmingumu ugdant gabius mokinius. Mokinių perspektyva yra esminė, siekiant nustatyti, kurie ugdymo metodai skatina jų smalsumą, kūrybiškumą ir gilų įsitraukimą. Antroje anketos dalyje mokinių buvo klausiama, kokia yra jų nuomonė apie pateiktus gabių mokinių ugdymo metodus (žr. 2 lentelė). Remiantis mokinių atsakymais pateiktos išvalgos ir rekomendacijos.

2 lentelė. II dalis. Kokia yra Tavo nuomonė apie šiuos itin gabių moksleivių mokymo metodus?

	Visiškai nesutinku	Nesutinku	Nei sutinku, nei nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
2.1. Suteikiama galimybė tenkinti savo interesus (pvz., klasėje skaityti, eksperimentuoti, naudoti mokomuosius kompiuterinius žaidimus ir t.t.).	7 (4.0%)	9 (5.1%)	46 (26.0%)	70 (39.5%)	45 (25.4%)
2.2. Sudaromos galimybės bendradarbiauti vedant pamokas ir padėti silpniau besimokantiems.	2 (1.1%)	11 (6.1%)	37 (20.7%)	73 (40.8%)	56 (31.3%)
2.3. Per pamokas pateikiamos specialios, sudėtingesnės užduotys.	8 (4.6%)	14 (8.0%)	62 (35.6%)	53 (30.5%)	37 (21.3%)
2.4. Siūlomos kitokios užduotys namų darbams.	16 (8.9%)	27 (15.1%)	50 (27.9%)	55 (30.7%)	31 (17.3%)
2.5. Skiriamas papildomas mokymas po pamokų.	23 (12.8%)	32 (17.9%)	51 (28.5%)	43 (24.0%)	30 (16.8%)
2.6. Rengiami olimpiadoms, konkursams ir pan.	8 (4.6%)	8 (4.6%)	39 (22.3%)	62 (35.4%)	58 (33.1%)
2.7. Mokosi pagal atskirą, jų poreikiams pritaiktą programą.	19 (10.6%)	22 (12.3%)	63 (35.2%)	54 (30.2%)	21 (11.7%)
2.8. Itin gabių moksleivių ugdymui jokie specialūs metodai ne taikomi.	10 (5.7%)	16 (9.1%)	72 (40.9%)	43 (24.4%)	35 (19.9%)
2.9. Mokiniai lanko papildomus mokymus/ užsiėmimus mieste.	12 (6.8%)	17 (9.6%)	66 (37.3%)	40 (22.6%)	42 (23.7%)

Išvalgos:

1. Labiausiai vertinami metodai: galimybė tenkinti savo interesus (64.9% sutinka arba visiškai sutinka), bendradarbiavimas pamokų metu ir pagalba silpnesniems (72.1% sutinka), rengimas olimpiadoms, konkursams (68.5% sutinka).
2. Vidutinio pritarimo metodai: specialios, sudėtingesnės užduotys pamokose (51.8% pritaria), kitokios užduotys namų darbams (48% pritaria), papildomi mokymai po pamokų (40.8% pritaria).

3. Mažiausiai pritarimo sulaukę metodai: mokymasis pagal atskirą, pritaikytą programą (42% sutinka, bet 22.9% nesutinka), jokie specialūs metodai ne taikomi (44.3% sutinka, tačiau 14.8% nesutinka).

Išvados:

1. Pritarimas lankstumui ir bendradarbiavimui: Mokiniai labiausiai vertina galimybę gilintis į savo interesus ir bendradarbiauti, įskaitant pagalbą silpnesniems. Tai rodo, kad tokie metodai stiprina ne tik individualius gabumus, bet ir visos klasės bendruomeniškumą.
2. Nors pasirengimas olimpiadoms ir konkursams yra labai populiarus, o sudėtingesnės užduotys priimtinos, papildomi mokymai po pamokų ir kitokios užduotys namų darbams sulaukia mažesnio palaikymo.
3. Dalis mokinių teigia, jog „jokie specialūs metodai ne taikomi“, tai rodo, jog trūksta nuoseklaus požiūrio į darbą su gabiaisiais.

Rekomendacijos

1. Plėtoti individualizuotas ugdymo programas, kurios atitiktų mokinių gabumus ir skatintų juos siekti aukštesnių rezultatų.
2. Stiprinti bendradarbiavimą ir pagalbą tarp mokinių. Organizuoti daugiau darbo grupėje užduočių, sudaryti mokiniams sąlygas bendradarbiauti.
3. Įtraukti mokinius į ugdymo procesą, leidžiant jiems aktyviai dalyvauti sprendžiant, kokie metodai ir užduotys jiems yra tinkamiausi.
4. Skatinti dalyvavimą olimpiadose ir konkursuose.
5. Peržiūrėti papildomo mokymo po pamokų efektyvumą. Įvertinti, ar papildomi užsiėmimai atitinka mokinių poreikius. Teikti konsultacijas gabiems mokiniams.

Mokinių nuomonė apie gabių mokinių ugdymą mokykloje

Šioje tyrimo dalyje gilinsimės į Salduvės progimnazijos mokinių nuomonę apie gabių mokinių ugdymą, atskleisdami, kokie aspektai jiems atrodo svarbiausi ir kokie kelia didžiausią susirūpinimą. Trečioje anketos dalyje mokinių buvo klausiama, kokia yra jų nuomonė apie mūsų mokykloje ugdamus gabiuosius mokinius (žr. 3 lentelė). Remiantis mokinių atsakymais pateiktos įžvalgos ir rekomendacijos.

3 lentelė. III dalis. Kokia Tavo nuomonė apie mūsų mokykloje ugdomus gabiuosius mokinius?

	Visiškai nesutinku-	Nesutinku	Nei sutinku, nei nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
3.1. Mokykloje yra gabių mokinių.	6 (3.4%)	5 (2.8%)	20 (11.4%)	56 (31.8%)	89 (50.6%)
3.2. Mokykloje pastebimi gabūs mokiniai.	4 (2.2%)	8 (4.5%)	44 (24.7%)	67 (37.6%)	55 (30.9%)
3.3. Mokiniam per pamokas yra pateikiamos specialios, individualios užduotys.	9 (5.0%)	19 (10.6%)	63 (35.2%)	54 (30.2%)	34 (19.0%)
3.4. Mokiniam yra skiriamos individualios, sudėtingesnės užduotys namų darbams.	16 (8.8%)	24 (13.3%)	57 (31.5%)	51 (28.2%)	33 (18.2%)
3.5. Organizuojamos dalykinės olimpiados mokykloje.	3 (1.7%)	8 (4.4%)	40 (22.2%)	76 (42.2%)	53 (29.4%)
3.6. Gabūs mokiniai rengiami ir dalyvauja miesto, rajono ir respublikinėse olimpiadose.	4 (2.2%)	6 (3.3%)	40 (22.2%)	62 (34.4%)	68 (37.8%)
3.7. Gabūs mokiniai užima olimpiadose prizines vietas.	4 (2.2%)	10 (5.6%)	44 (24.6%)	73 (40.8%)	48 (26.8%)
3.8. Organizuojamas papildomas ugdymas gabiams mokiniams.	10 (5.7%)	25 (14.2%)	63 (35.8%)	50 (28.4%)	28 (15.9%)
3.9. Gabūs mokiniai dažniau dalyvauja skirtingų mokomųjų dalykų olimpiadose ir konkursuose.	4 (2.2%)	12 (6.7%)	33 (18.5%)	71 (39.9%)	58 (32.6%)
3.10. Gabūs mokiniai yra gerbiami ir mėgstami mokytojų.	6 (3.4%)	11 (6.3%)	44 (25.1%)	47 (26.9%)	67 (38.3%)
3.11. Gabūs mokiniai yra gerbiami ir mėgstami jų bendraamžių.	9 (5.0%)	13 (7.2%)	64 (35.6%)	56 (31.1%)	38 (21.1%)

Išvalgos:

1. Dauguma respondentų sutinka arba visiškai sutinka, kad mokykloje yra gabių mokinių (82,4%) ir jie yra pastebimi (68,5%), kas rodo, kad gabūs mokiniai yra atpažįstami ir pripažįstami mokyklos aplinkoje.
2. Apie specialių, individualių užduočių pateikimą pamokų metu nuomonės išsiskiria: 49,2% sutinka ar visiškai sutinka, kad tokios užduotys yra pateikiamos, tačiau didelė dalis (35,2%) nei sutinka, nei nesutinka, o 15,6% nesutinka arba visiškai nesutinka.
3. Individualių, sudėtingesnių užduočių namų darbams skyrimas sulaukia dar mažesnio pritarimo: tik 46,4% sutinka arba visiškai sutinka, o 22,1% nesutinka ar visiškai nesutinka.
4. Gabūs mokiniai dažniau dalyvauja įvairių dalykų olimpiadose ir konkursuose (72,5% sutinka arba visiškai sutinka).

Išvados:

1. Gabūs mokiniai yra atpažįstami ir pastebimi. Didelė dauguma (82,4%) respondentų sutinka, kad mokykloje yra gabių mokinių, o 68,5% teigia, jog jie yra pastebimi. Tai rodo, kad mokykla sėkmingai identifikuoja gabius vaikus ir pripažįsta jų buvimą.
2. Individualaus dėmesio taikymas pamokose nėra nuoseklus. Kalbant apie specialių, individualių užduočių pateikimą pamokų metu, nuomonės išsiskiria. Nors beveik pusė (49,2%) mokinių sutinka, kad tokios užduotys pateikiamos, reikšminga dalis (35,2%) neturi aiškos nuomonės, o 15,6% nesutinka. Tai gali reikšti, kad individualizuotas mokymas pamokose nėra taikomas pakankamai nuosekliai arba nėra aiškiai pastebimas visiems mokiniams.
3. Namų darbų diferencijavimas – silpnoji vieta. Individualių, sudėtingesnių užduočių skyrimas namų darbams sulaukia dar mažesnio pritarimo: tik 46,4% sutinka, o 22,1% nesutinka. Tai rodo, kad namų darbų diferencijavimas gabiems mokiniams nėra plačiai paplitęs arba mokinių nuomone nėra efektyvus.
4. Dalyvavimas olimpiadose – stiprioji pusė. Akivaizdu, kad gabūs mokiniai aktyviai dalyvauja įvairiose veiklose. Didelė dauguma (72,5%) respondentų sutinka, kad gabūs mokiniai dažniau dalyvauja olimpiadose ir konkursuose.

Rekomendacijos:

1. Sustiprinti individualizuotą ugdymą pamokų metu. Nors gabūs mokiniai yra atpažįstami, specialių užduočių taikymas pamokose atrodo nenuoseklus. Rekomenduojama skatinti mokytojus sistemingiau diferencijuoti užduotis klasėje, siūlant gabiems mokiniams sudėtingesnes, kūrybiškesnes ar gilesnio lygio veiklas, atitinkančias jų gebėjimus.
2. Peržiūrėti namų darbų skyrimo praktiką. Mokyklai vertėtų apsvarstyti, kaip efektyviau panaudoti namų darbus gabių mokinių ugdymui. Tai galėtų būti projektiniai darbai, tyrimai, kūrybinės užduotys ar galimybė savarankiškai gilintis į dominančias temas, o ne tik didesnis krūvis.
3. Toliau aktyviai skatinti dalyvavimą olimpiadose ir konkursuose: tai yra stiprioji mokyklos pusė, kurią būtina toliau puoselėti. Svarbu ir toliau teikti gabiems mokiniams paramą ruošiantis olimpiadoms, sudaryti sąlygas dalyvauti įvairiuose konkursuose ir viešai pripažinti jų pasiekimus.

2. TĖVŲ NUOMONĖS APIE GABIŲ MOKINIŲ MOKINIŲ UGDYMĄ APKLAUSOS REZULTATAI

Šiame skyriuje bus nagrinėjamas Šiaulių Salduvės progimnazijos mokinių tėvų požiūris į gabių mokinių ugdymą. Tėvų perspektyva yra nepaprastai svarbi, nes jie ne tik stebi savo vaikų akademinius pasiekimus ir įsitraukimą, bet ir turi unikalių įžvalgų apie mokyklos teikiamų galimybių efektyvumą. Analizuojant tėvų nuomones, siekiama nustatyti, kaip jie vertina gabių mokinių atpažinimą ir palaikymą mokykloje, kokie ugdymo metodai, jų manymu, geriausiai skatina vaikų gabumus bei kurios sritys galėtų būti tobulinamos, siekiant visapusiško gabių mokinių potencialo atskleidimo Salduvės progimnazijoje.

Gabaus mokinio identifikavimas

Šiame skyriuje, analizuodami surinktus duomenis, sieksime išsiaiškinti, kaip Šiaulių Salduvės progimnazijos mokinių tėvai supranta ir identifikuoja gabaus mokinio savybes. Pirmoje anketos dalyje tėvams buvo pateikti teiginiai apie gabių mokinių savybes ir paprašyta įvertinti, kiek kiekvienas teiginys tinka apibūdinti tokį vaiką (žr. 4 lentelė). Remiantis mokinių atsakymais pateiktos įžvalgos ir rekomendacijos.

4 Lentelė. I dalis. Įsivaizduokite gabų vaiką ir įvertinkite, kiek kiekvienas teiginys tinka apibūdinti tokį vaiką.

	Visiškai nesutinku	Nesutinku	Nei sutinku, nei nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
1.1. Smalsus (-i), užduoda daug klausimų.	2 (1.9%)	3 (2.8%)	10 (9.3%)	48 (44.9%)	44 (41.1%)
1.2. Atkaklus (-i), orientuotas (-a) į tikslą.	1 (0.9%)	2 (1.9%)	5 (4.7%)	47 (43.9%)	52 (48.6%)
1.3. Greitai mokosi naujų dalykų	1 (0.9%)	1 (0.9%)	7 (6.5%)	41 (38.3%)	57 (53.3%)
1.4. Turi lakią vaizduotę.	1 (0.9%)	2 (1.9%)	24 (22.4%)	41 (38.3%)	39 (36.4%)
1.5. Į klausimus atsako originaliai, galvotai.	1 (0.9%)	3 (2.8%)	12 (11.2%)	52 (48.6%)	39 (36.4%)
1.6. Kalba turtinga, žodynas platus.	1 (0.9%)	4 (3.7%)	8 (7.5%)	50 (46.7%)	44 (41.1%)
1.7. Yra “kitoks”, “keistas”.	12 (11.2%)	21 (19.6%)	41 (38.3%)	24 (22.4%)	9 (8.4%)
1.8. Sumanus (-i), išradingas (-a).	1 (0.9%)	1 (0.9%)	10 (9.3%)	51 (47.7%)	44 (41.1%)
1.9. Stipriai išgyvena džiaugsmą, pyktį, jaudulį ir neviltį.	3 (2.8%)	15 (14.0%)	53 (49.5%)	27 (25.2%)	9 (8.4%)
1.10. Geba prisitaikyti prie grupės.	3 (2.8%)	8 (7.5%)	34 (31.8%)	44 (41.1%)	18 (16.8%)
1.11. Turi platų interesų ratą.	1 (0.9%)	2 (1.9%)	26 (24.3%)	47 (43.9%)	31 (29.0%)

	Visiškai nesutinku	Nesutinku	Nei sutinku, nei nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
1.12. Turi neįprastų idėjų.	1 (0.9%)	4 (3.7%)	25 (23.4%)	47 (43.9%)	30 (28.0%)
1.13. Mėgsta svajoti.	1 (0.9%)	2 (1.9%)	35 (32.7%)	44 (41.1%)	25 (23.4%)
1.14. Nemėgsta intelektualios veiklos.	15 (14.0%)	35 (32.7%)	46 (43.0%)	9 (8.4%)	2 (1.9%)
1.15. Yra sukaupęs (-usi) daug įvairių žinių.	1 (0.9%)	0 (0.0%)	18 (16.8%)	46 (43.0%)	42 (39.3%)
1.16. Yra mėgstamas savo bendraamžių.	2 (1.9%)	7 (6.5%)	64 (59.8%)	26 (24.3%)	8 (7.5%)
1.17. Labai įsigilinęs (-usi) į tam tikrą sritį.	1 (0.9%)	5 (4.7%)	32 (29.9%)	46 (43.0%)	23 (21.5%)
1.18. Dažnai imasi lyderio vaidmens.	1 (0.9%)	11 (10.3%)	47 (43.9%)	31 (29.0%)	17 (15.9%)
1.19. Yra veiklus (-i), aktyvus (-i).	0 (0.0%)	4 (3.7%)	31 (29.0%)	45 (42.1%)	27 (25.2%)
1.20. Puikiai samprotauja.	1 (0.9%)	2 (1.9%)	9 (8.4%)	48 (44.9%)	47 (43.9%)

Išvalgos:

- Gabių vaikų pagrindinės savybės, kurias tėvai pripažįsta (apie 90%): smalsumas ir aktyvus klausimų uždavimas, puikus samprotavimas, atkaklumas ir orientacija į tikslą, greitas naujų dalykų mokymasis, turtinga kalba, platus žodynas, originalūs atsakymai ir išradingumas.
- Apie 33% respondentų teigia, kad gabiems mokiniams būdingas stiprus emocijų išgyvenimas, apie 50 % tėvų neturi nuomonės (nei sutinka, nei nesutinka).
- 3.1. Apie 60 % tėvų mano, kad gabūs vaikai geba prisitaikyti prie grupės, apie 30 % tėvų neturi nuomonės (nei sutinka, nei nesutinka)
3.2. Tik apie 30% respondentų mano, kad yra mėgstami bendraamžių, o apie 60 % tėvų neturi nuomonės (nei sutinka, nei nesutinka).
- Dalis (apie 30 %) respondentų gabius vaikus priskiria „kitoniškiems” arba „keistiems”.
- Apie 45% tėvų sutinka, kad gabūs vaikai dažnai imasi lyderio vaidmens.
- Didelė dalis (apie 90 %) respondentų nesutinka, kad gabus mokinys nemėgsta intelektualios veiklos.

Išvados:

- Tėvų vertinimai rodo, kad gabūs vaikai pasižymi aukštu intelektu, kritiniu mąstymu, gebėjimu greitai įsisavinti informaciją, greitai rasti problemų sprendimus, jų mokymosi greitis dažnai viršija bendraamžių.

2. Išsiskyrė tėvų nuomonės dėl gabių vaikų emocinio jautrumo. 33% respondentų teigia, kad gabiems mokiniams būdingas stiprus emocijų išgyvenimas, tačiau nemaža dalis tėvų (apie 50 %) tėvų neturi nuomonės (nei sutinka, nei nesutinka).
3. Gabiems vaikams kartais sunku prisitaikyti prie grupės, jie gali būti „kitokie“ ar „keisti“, o tai gali lemti socialinius iššūkius.

Rekomendacijos:

1. Gabių vaikų atpažinimui svarbu naudoti įvairius metodus, įskaitant tėvų, mokytojų, bendraamžių nuomones, testus ir stebėjimus, kad būtų galima tiksliai įvertinti vaiko gebėjimus ir poreikius.
2. Gabiems vaikams reikia sudaryti sąlygas mokytis įdomių, iššūkių keliančių užduočių, kurios skatintų jų smalsumą ir kūrybiškumą, taip pat rūpintis jų emocine sveikata, mokyti tinkamai išreikšti ir valdyti emocijas.
3. Pedagogų ir tėvų bendradarbiavimas yra būtinas siekiant užtikrinti gabių vaikų visapusišką ugdymą ir gerovę
4. Gabių vaikų ugdymas turi būti individualizuotas. Skirti didesnę dėmesį pamokose, adaptuoti ugdymo turinį bei konsultuoti atsižvelgiant į jų intelektualinius, emocinius ir socialinius poreikius.

Gabių mokinių mokymo metodai

Šioje tyrimo dalyje bus analizuojami mokinių tėvų atsakymai, susiję su taikomais mokymo metodais ir jų veiksmingumu ugdant gabius mokinius. Antroje anketos dalyje tėvų buvo klausiama, kokia yra jų nuomonė apie pateiktus gabių mokinių ugdymo metodus (žr. 5 lentelę). Remiantis tėvų atsakymais bus pateiktos įžvalgos ir rekomendacijos.

5 lentelė. II dalis. Ar sutinkate, kad išvardyti mokymo metodai ugdo gabius mokinius?

	Visiškai nesutinku	Nesutinku	Nei sutinku, nei nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
2.1. Suteikiama galimybė tenkinti savo interesus (pvz., klasėje skaityti, eksperimentuoti, naudoti mokomuosius kompiuterinius žaidimus ir t.t.).	0 (0.0%)	2 (1.9%)	12 (11.2%)	43 (40.2%)	50 (46.7%)
2.2. Sudaromos galimybės bendradarbiauti vedant pamokas ir padėti silpniau besimokantiems.	1 (0.9%)	0 (0.0%)	19 (17.8%)	51 (47.7%)	36 (33.6%)
2.3. Per pamokas pateikiamos specialios, sudėtingesnės užduotys.	1 (0.9%)	5 (4.7%)	14 (13.1%)	45 (42.1%)	42 (39.3%)

	Visiškai nesutinku	Nesutinku	Nei sutinku, nei nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
2.4. Siūlomos kitokios užduotys namų darbams.	1 (0.9%)	6 (5.6%)	19 (17.8%)	41 (38.3%)	40 (37.4%)
2.5. Skiriamas papildomas mokymas po pamokų.	2 (1.9%)	8 (7.5%)	35 (32.7%)	34 (31.8%)	28 (26.2%)
2.6. Rengiami olimpiadoms, konkursams ir pan.	2 (1.9%)	0 (0.0%)	10 (9.3%)	46 (43.0%)	49 (45.8%)
2.7. Mokosi pagal atskirą, jų poreikiams pritaikytą programą.	3 (2.8%)	10 (9.3%)	39 (36.4%)	29 (27.1%)	26 (24.3%)
2.8. Itin gabių moksleivių ugdymui jokie specialūs metodai ne taikomi.	20 (18.7%)	29 (27.1%)	37 (34.6%)	14 (13.1%)	7 (6.5%)
2.9. Mokiniai lanko papildomus mokymus/ užsiėmimus mieste.	3 (2.8%)	4 (3.7%)	30 (28.0%)	44 (41.1%)	26 (24.3%)

Išvalgos:

1. Dauguma tėvų (apie 90 %) sutinka, kad galimybė tenkinti mokinių interesus klasėje (skaitymas, eksperimentai, mokomieji kompiuteriniai žaidimai), specialių, sudėtingesnių užduočių skyrimas per pamoką, namų darbų įvairovė ir rengimas olimpiadoms/konkursams ugdo gabius mokinius.
2. Apie 90 % respondentų pritaria, kad galimybė bendradarbiauti pamokų metu ir pagalba silpniau besimokantiems yra naudinga. Bendradarbiavimas gali padėti gabiems mokiniams ne tik gilinti žinias, bet ir lavinti empatiją bei komunikacijos gebėjimus.
3. Pusė respondentų nesutinka, kad itin gabių mokinių ugdymui netaikomi jokie specialūs metodai. Tai rodo, kad tėvai jaučia poreikį, jog mokykla skirtų daugiau dėmesio gabių vaikų ugdymui ir taikytų specialias strategijas, metodus.
4. Tėvų nuomonė (apie 80 %) rodo, kad specialios, sudėtingesnės užduotys per pamokas ir namų darbams yra svarbus gabių mokinių ugdymo elementas. Gabiems mokiniams būtina pateikti iššūkių, nes pernelyg paprastos užduotys sukelia nuobodulį ir sumažina motyvaciją. Tokios užduotys turi būti kūrybiškos, skatinti savarankiškumą, kritinį mąstymą ir problemų sprendimą.

Išvados:

1. Tėvų nuomone gabiems vaikams būtina sudaryti sąlygas aktyviai ir savarankiškai veikti, skatinti smalsumą ir kūrybiškumą. Individualizuotas mokymasis, leidžiantis vaikui gilintis į jam įdomias temas, gerina motyvaciją ir mokymosi rezultatus.
2. Bendradarbiavimas pamokose ir pagalba silpniesiems mokiniams yra naudingi gabių mokinių ugdymui. Tai skatina mokinius dirbti kartu, dalintis žiniomis ir ugdyti socialinius įgūdžius ir gali

padėti gabiems mokiniams ne tik gilinti žinias, bet ir lavinti komunikacijos gebėjimus, kas svarbu visapusiškam asmenybės vystymuisi.

3. Daugiau nei pusė tėvų (apie 60 %) sutinka arba visiškai sutinka, kad mokinių lankomi papildomi mokymai/užsiėmimai mieste, mokiniams skiriamos papildomos užduotys, siūlomi kitokie namų darbai yra naudingi. Tai rodo, kad tėvai ieško papildomų galimybių vaikų ugdymui mokykloje ir už mokyklos ribų.
4. Tėvai sutinka, kad mokymasis pagal atskirą programą, papildomo mokymo po pamokų yra naudingas, tačiau palyginti didelė dalis (apie 35 %) neturi nuomonės šiuo klausimu. Tai gali reikšti, kad tėvai nėra gerai susipažinę su individualizuotų programų galimybėmis, nėra įsitikinę papildomo mokymo veiksmingumu arba mano, kad jis reikalingas ne visiems gabiems mokiniams.

Rekomendacijos:

1. Mokykloms reikėtų toliau plėtoti ir gerinti individualizuoto mokymo galimybes, kurios atitiktų gabių mokinių poreikius ir skatintų jų savarankiškumą bei kūrybiškumą. Tai apima galimybes skaityti, eksperimentuoti ir naudoti mokomuosius kompiuterinius žaidimus. Supažindinti tėvus su individualizuotų programų galimybėmis.
2. Bendradarbiavimas pamokose turėtų būti dar aktyviau integruojamas kaip ugdymo metodas, ugdantis ne tik žinias, bet ir socialinius gebėjimus. Būtina sudaryti daugiau galimybių mokinių bendradarbiavimui pamokų metu, įtraukiant juos į pagalbą silpniau besimokantiems.
3. Per pamokas ir namų darbams mokytojai turėtų reguliariai įtraukti specialias, sudėtingas, įvairias užduotis, kurios iššūkių forma padėtų išlaikyti gabių mokinių susidomėjimą. Tokios užduotys turi būti kūrybiškos, skatinti kritinį mąstymą ir problemų sprendimą, atitikti mokinių interesus ir gebėjimus.
4. Mokykloms reikėtų aiškiau komunikuoti su tėvais dėl papildomo mokymo naudos ir tikslingumo, paaiškinant, kokiais atvejais jis yra rekomenduojamas. Papildomi užsiėmimai, olimpiados ir konkursai yra būtini gabių mokinių tobulėjimui ir motyvacijos palaikymui.
5. Mokyklos turėtų plėtoti partnerystę su išorinėmis organizacijomis, siūlančiomis papildomus mokymus ir užsiėmimus, ir informuoti tėvus apie šias galimybes.

Mokinių tėvų nuomonė apie gabių mokinių ugdymą mokykloje

Šioje tyrimo dalyje gilinsimės į Salduvės progimnazijos mokinių tėvų nuomonę apie gabių mokinių ugdymą. Trečioje anketos dalyje tėvų buvo klausiama, kokia yra jų nuomonė apie mūsų mokykloje ugdomus gabiuosius mokinius (žr. 6 lentelę). Remiantis tėvų atsakymais, pateiksime išvagas ir rekomendacijas.

6 lentelė. III dalis. Kokia Jūsų nuomonė apie mūsų mokykloje ugdomus gabiuosius mokinius?

	Visiškai nesutinku	Nesutinku	Nei sutinku, nei nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
3.1. Mokykloje yra gabių mokinių.	1 (0.9%)	1 (0.9%)	12 (11.2%)	42 (39.3%)	51 (47.7%)
3.2. Mokykloje pastebimi gabūs mokiniai.	2 (1.9%)	0 (0.0%)	33 (30.8%)	40 (37.4%)	32 (29.9%)
3.3. Mokiniam per pamokas yra pateikiamos specialios, individualios užduotys.	2 (1.9%)	7 (6.5%)	55 (51.4%)	36 (33.6%)	7 (6.5%)
3.4. Mokiniam yra skiriamos individualios, sudėtingesnės užduotys namų darbams.	2 (1.9%)	9 (8.4%)	55 (51.4%)	31 (29.0%)	10 (9.3%)
3.5. Organizuojamos dalykinės olimpiados mokykloje.	1 (0.9%)	1 (0.9%)	24 (22.4%)	44 (41.1%)	37 (34.6%)
3.6. Gabūs mokiniai rengiami ir dalyvauja miesto, rajono ir respublikinėse olimpiadose.	1 (0.9%)	0 (0.0%)	16 (15.0%)	46 (43.0%)	44 (41.1%)
3.7. Gabūs mokiniai užima olimpiadose prizines vietas.	1 (0.9%)	2 (1.9%)	23 (21.5%)	44 (41.1%)	37 (34.6%)
3.8. Organizuojamas papildomas ugdymas gabiams mokiniams.	2 (1.9%)	4 (3.7%)	63 (58.9%)	28 (26.2%)	10 (9.3%)
3.9. Gabūs mokiniai dažniau dalyvauja skirtingų mokomųjų dalykų olimpiadose ir konkursuose.	1 (0.9%)	1 (0.9%)	24 (22.4%)	44 (41.1%)	37 (34.6%)
3.10. Gabūs mokiniai yra gerbiami ir mėgstami mokytojų.	1 (0.9%)	3 (2.8%)	38 (35.5%)	34 (31.8%)	31 (29.0%)
3.11. Gabūs mokiniai yra gerbiami ir mėgstami jų bendraamžių.	1 (0.9%)	6 (5.6%)	66 (61.7%)	29 (27.1%)	5 (4.7%)

Išvagos:

1. Dauguma tėvų (apie 87%) sutinka arba visiškai sutinka, kad mokykloje yra gabių mokinių ir jie yra pastebimi (mokinių – 82,4%).
2. Tėvai yra mažiau linkę pastebėti individualizuotą ugdymą ir papildomas veiklas gabiams mokiniams tiek pamokose, tiek namuose (apie 40 %). Dauguma tėvų šiose srityse išlieka neutralūs (apie 50 % nei sutinka, nei nesutinka), jie nežino, ar gabiams mokiniams skiriamos specialios užduotys, papildomas ugdymas. Tai rodo, kad šioje srityje galima stiprinti veiklą – aiškiau komunikuoti apie galimybes arba aktyviau taikyti individualizavimą.

3. Didžioji dalis (apie 80 %) tėvų labai teigiamai vertina gabių mokinių dalyvavimą ir pasiekimus įvairiose olimpiadose.
 4. Apie 61 % tėvų linkę manyti, kad gabūs mokiniai gerbiami ir mėgstami mokytojų ir tik 32 % tėvų linkę manyti, kad gabūs mokiniai mėgstami bendraamžių, net 62 % tėvų neutralūs (nei sutinka, nei nesutinka).
-

Išvados:

1. Mokykloje gabių mokinių yra ir jie pastebimi, tačiau ne visi respondentai tuo įsitikinę – dalis jų neturi aiškos nuomonės.
 2. Individualizuoto ugdymo trūksta: didelė dalis respondentų nėra tikri, ar gabiems mokiniams skiriamos specialios užduotys ar papildomas ugdymas. Tai rodo, kad šioje srityje galima stiprinti veiklą – aiškiau komunikuoti apie galimybes arba aktyviau taikyti individualizavimą.
 3. Gabių mokinių socialinė padėtis tarp bendraamžių nėra tokia stipri kaip tarp mokytojų – gabūs mokiniai dažniau yra gerbiami mokytojų nei bendraamžių. Tai gali signalizuoti apie poreikį stiprinti gabių mokinių įtraukimą į bendruomenės gyvenimą ir skatinti pozityvų požiūrį tarp bendraamžių.
 4. Olimpiadų tradicija stipri: dauguma respondentų pripažįsta, kad gabūs mokiniai aktyviai dalyvauja ir laimi olimpiadose. Tai rodo, kad mokykla sudaro sąlygas gabių mokinių pasiekimams šioje srityje.
-

Rekomendacijos:

1. Stiprinti individualizuotą ugdymą: daugiau dėmesio skirti gabių mokinių poreikiams per pamokas ir namų darbus.
2. Gerinti komunikaciją: aiškiai informuoti bendruomenę apie galimybes ir veiklas gabiems mokiniams.
3. Skatinti gabių mokinių įtraukimą: vykdyti veiklas, kurios padėtų gabiems mokiniams geriau integruotis tarp bendraamžių.
4. Tęsti ir plėsti olimpiadų tradicijas, nes tai – stipri mokyklos pusė.

Tėvų nuomonė apie savo vaiko ugdymą

Šioje tyrimo dalyje bus analizuojami mokinių tėvų atsakymai, susiję su jų asmenine patirtimi. Ketvirtoje anketos dalyje tėvų buvo klausiama, kokia yra jų nuomonė apie jų vaiko ugdymą (žr. 7 lentelę). Remiantis tėvų atsakymais bus pateiktos išvalgos ir rekomendacijos.

7 lentelė. IV dalis. Kokia Jūsų nuomonė apie Jūsų vaiko ugdymą? (duomenų santrauka)

Teiginys	Visiškai nesutinku	Nesutinku	Nei sutinku, nei nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
4.1. Mano vaikas yra gabus	0.9%	1.9%	29.9%	56.1%	11.2%
4.2. Mokytojai pastebi mano vaiko gebėjimus	0.9%	6.5%	25.2%	47.7%	19.6%
4.3. Mano vaikui mokykloje skiriamas papildomas/individualus dėmesys	1.9%	24.3%	42.1%	24.3%	7.5%
4.4. Mano vaikas lanko papildomus dalykų užsiėmimus mieste	8.4%	29.9%	15.9%	21.5%	24.3%
4.5. Skiriu savo laiko papildomam vaiko ugdymui ir lavinimui	0.9%	7.5%	21.5%	46.7%	23.4%
4.6. Mano vaikui sekasi (dalykai/srities nurodymas)	0.9%	0.0%	33.6%	47.7%	17.8%

Išvalgos:

1. Dauguma tėvų sutinka arba visiškai sutinka, kad jų vaikas yra gabus (67.3%) ir kad mokytojai pastebi vaiko gebėjimus (67.3%).
2. Tik apie 32% tėvų sutinka arba visiškai sutinka, kad jų vaikui mokykloje skiriamas papildomas ar individualus dėmesys, o net 26% nesutinka ar visiškai nesutinka. Didžioji dalis (42%) yra neutralūs.
3. Apie 46% tėvų teigia, kad jų vaikas lanko papildomus užsiėmimus mieste, tačiau beveik tiek pat (38%) teigia, kad jų vaikas nelanko papildomų užsiėmimų.
4. Dauguma tėvų (apie 70%) skiria laiko papildomam vaiko ugdymui.

Išvados:

1. Tėvai dažniausiai vertina savo vaikų gabumus teigiamai ir jaučia, kad mokytojai tai pastebi.
2. Tėvų nuomone, gabiems vaikams mūsų mokykloje skiriama nepakankamai dėmesio. Tik apie 32% tėvų sutinka, kad jų vaikui mokykloje skiriamas papildomas ar individualus dėmesys.

3. Pusė respondentų teigia, kad vaikai lanko papildomus užsiėmimus mieste.
 4. Tėvai skiria savo laiko papildomam vaiko ugdymui ir lavinimui.
-

Rekomendacijos:

1. Didinti individualų dėmesį mokykloje. Rekomenduojame mokykloje stiprinti individualizuoto ugdymo praktiką, skirti daugiau laiko kiekvienam gabiam mokiniui.
2. Didinti papildomų užsiėmimų pasiūlą ir prieinamumą vaikams.
3. Stiprinti tėvų ir mokytojų bendradarbiavimą.
4. Skatinti tėvų aktyvų dalyvavimą. Esant galimybei, pageidavimui suteikti tėvams praktinių patarimų.

3. MOKYTOJŲ NUOMONĖS APIE GABIŲ MOKINIŲ UGDYMĄ APKLAUSOS REZULTATAI IR ANALIZĖ

Šiame skyriuje pateikiami duomenys apie Šiaulių Salduvės progimnazijos mokytojų požiūrį į gabių mokinių ugdymą. Mokytojų perspektyva yra ypač svarbi, nes jie yra tiesioginiai ugdymo proceso organizatoriai ir vykdytojai. Jie gali atskleisti unikalias įžvalgas apie tai, kaip atpažįstamos ir puoselėjamos gabių mokinių savybės, kokie mokymo metodai jiems atrodo efektyviausi bei kokie aspektai galėtų būti tobulinami siekiant geresnės ugdymo kokybės ir individualaus požiūrio į kiekvieną gabų mokinį.

Gabaus mokinio identifikavimas

Analizuojant surinktus duomenis, siekiama nustatyti, kaip mokytojai supranta ir identifikuoja gabaus mokinio savybes. Pirmoje anketos dalyje mokytojams pateiktos gabių mokinių savybės ir paprašyta įvertinti, kiek kiekvienas teiginys tinka apibūdinti tokį vaiką (žr. 8 lentelė). Remiantis mokytojų atsakymais, pateikiamos įžvalgos ir rekomendacijos.

8 lentelė. I dalis. Įsivaizduokite gabų vaiką ir įvertinkite, kiek kiekvienas teiginys tinka apibūdinti tokį vaiką.

	Visiškai nesutinku	Nesutinku	Nei sutinku, nei nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
1.1. Smalsus (-i), užduoda daug klausimų.	0 (0.0%)	1 (3.2%)	3 (9.7%)	14 (45.2%)	13 (41.9%)
1.2. Atkaklus (-i), orientuotas (-a) į tikslą.as variantas	0 (0.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	18 (58.1%)	13 (41.9%)
1.3. Greitai mokosi naujų dalykų.	0 (0.0%)	0 (0.0%)	1 (3.2%)	9 (29.0%)	21 (67.7%)
1.4. Turi lakią vaizduotę.	0 (0.0%)	0 (0.0%)	6 (19.4%)	16 (51.6%)	9 (29.0%)
1.5. Į klausimus atsako originaliai, galvotai.	0 (0.0%)	0 (0.0%)	1 (3.2%)	16 (51.6%)	14 (45.2%)
1.6. Kalba turtinga, žodynas platus.	0 (0.0%)	1 (3.2%)	1 (3.2%)	16 (51.6%)	13 (41.9%)
1.7. Yra "kitoks", "keistas".	1 (3.2%)	5 (16.1%)	10 (32.3%)	11 (35.5%)	4 (12.9%)
1.8. Sumanus (-i), išradingas (-a).	0 (0.0%)	0 (0.0%)	4 (12.9%)	15 (48.4%)	12 (38.7%)
1.9. Stipriai išgyvena džiaugsmą, pyktį, jaudulį ir neviltį.	0 (0.0%)	6 (19.4%)	13 (41.9%)	10 (32.3%)	2 (6.5%)
1.10. Geba prisitaikyti prie grupės.	0 (0.0%)	5 (16.1%)	12 (38.7%)	11 (35.5%)	3 (9.7%)
1.11. Turi platų interesų ratą.	0 (0.0%)	0 (0.0%)	7 (22.6%)	15 (48.4%)	9 (29.0%)

	Visiškai nesutinku	Nesutinku	Nei sutinku, nei nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
1.12. Turi neįprastų idėjų.	0 (0.0%)	1 (3.2%)	6 (19.4%)	16 (51.6%)	8 (25.8%)
1.13. Mėgsta svajoti.	0 (0.0%)	1 (3.2%)	13 (41.9%)	12 (38.7%)	5 (16.1%)
1.14. Nemėgsta intelektualios veiklos.	1 (3.2%)	15 (48.4%)	12 (38.7%)	3 (9.7%)	0 (0.0%)
1.15. Yra sukaupęs (-usi) daug įvairių žinių.	0 (0.0%)	0 (0.0%)	2 (6.5%)	19 (61.3%)	10 (32.3%)
1.16. Yra mėgstamas savo bendraamžių.	1 (3.2%)	1 (3.2%)	20 (64.5%)	7 (22.6%)	2 (6.5%)
1.17. Labai įsigilinęs (-usi) į tam tikrą sritį.	0 (0.0%)	2 (6.5%)	9 (29.0%)	14 (45.2%)	6 (19.4%)
1.18. Dažnai imasi lyderio vaidmens.	0 (0.0%)	5 (16.1%)	12 (38.7%)	9 (29.0%)	5 (16.1%)
1.19. Yra veiklus (-i), aktyvus (-i).	0 (0.0%)	2 (6.5%)	10 (32.3%)	13 (41.9%)	6 (19.4%)
1.20. Puikiai samprotauja.	0 (0.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	18 (58.1%)	13 (41.9%)

Išvalgos:

1. Didžioji dauguma mokytojų sutinka arba visiškai sutinka, kad gabus mokinys yra atkaklus, puikiai samprotauja ir orientuotas į tikslą, greitai besimokantis, originalus, pasižymi turtinga kalba ir plačiu žodynu, turi sukaupęs daug žinių.
2. Tik 29.1% apklaustų mokytojų mano, kad gabūs mokiniai yra mėgstami.
3. Beveik pusė apklaustų mokytojų (45%) teigia, kad gabūs mokiniai ne taip dažnai imasi lyderio vaidmens.

Išvados:

1. **Gabūs vaikai pasižymi aukštu intelektualiniu aktyvumu** – jie greitai mokosi, turi platų žodyną, sumanūs, išradingi, originalūs ir puikiai samprotauja.
2. **Socialiniai aspektai** – gabūs vaikai ne visada yra mėgstami ar lengvai prisitaiko prie grupės, o lyderystės įgūdžiai yra vidutinio lygio.

Rekomendacijos:

1. Pritaikyti mokymo metodus ir turinį pagal individualius gabių vaikų poreikius ir interesus. Suteikti jiems galimybes gilinti žinias dominančiose srityse.

2. Skatinti mokytojus dalintis gerąja patirtimi ir bendradarbiauti, kuriant individualizuotas ugdymo programas gabiems vaikams.
3. Skatinti bendradarbiavimą ir socialinę integraciją, padėti vaikams ugdyti gebėjimą prisitaikyti prie grupės ir stiprinti jų lyderystės įgūdžius.

Gabių mokinių mokymo metodai

Analizuojant surinktus duomenis, siekiama nustatyti, kaip mokytojai vertina taikomus gabių mokinių ugdymo metodus. Antroje anketos dalyje mokytojams buvo pateikti įvairūs gabių mokinių ugdymo metodai ir paprašyta įvertinti jų efektyvumą (žr. 9 lentelė). Remiantis mokytojų atsakymais, pateikiamos išvalgos ir rekomendacijos.

9 lentelė. II dalis. Ar sutinkate, kad išvardyti mokymo metodai ugdo gabius mokinius?

	Visiškai nesutinku	Nesutinku	Nei sutinku, nei nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
2.1. Suteikiama galimybė tenkinti savo interesus (pvz., klasėje skaityti, eksperimentuoti, naudoti mokomuosius kompiuterinius žaidimus ir t.t.).	0 (0.0%)	0 (0.0%)	5 (16.1%)	16 (51.6%)	10 (32.3%)
2.2. Sudaromos galimybės bendradarbiauti vedant pamokas ir padėti silpniau besimokantiems.	0 (0.0%)	0 (0.0%)	3 (9.7%)	14 (45.2%)	14 (45.2%)
2.3. Per pamokas pateikiamos specialios, sudėtingesnės užduotys.	0 (0.0%)	0 (0.0%)	4 (12.9%)	10 (32.3%)	17 (54.8%)
2.4. Pasiūlomos kitokios užduotys namų darbams.	0 (0.0%)	0 (0.0%)	5 (16.1%)	9 (29.0%)	17 (54.8%)
2.5. Skiriamas papildomas mokymas po pamokų.	1 (3.2%)	3 (9.7%)	10 (32.3%)	9 (29.0%)	8 (25.8%)
2.6. Rengiami olimpiados, konkursams ir pan.	0 (0.0%)	0 (0.0%)	2 (6.5%)	10 (32.3%)	19 (61.3%)
2.7. Mokosi pagal atskirą, jų poreikiams pritaiktą programą.	0 (0.0%)	3 (9.7%)	14 (45.2%)	8 (25.8%)	6 (19.4%)
2.8. Itin gabių moksleivių ugdymui jokie specialūs metodai netaikomi.	6 (19.4%)	14 (45.2%)	9 (29.0%)	1 (3.2%)	1 (3.2%)
2.9. Mokiniai lanko papildomus mokymus/ užsiėmimus mieste.	1 (3.2%)	1 (3.2%)	6 (19.4%)	15 (48.4%)	8 (25.8%)
2.10 Įrašykite savo taikomus metodus.	3 (9.7%)	0 (0.0%)	12 (38.7%)	11 (35.5%)	5 (16.1%)

Ižvalgos:

1. Dauguma (83.9%) mokytojų pritaria, kad individualių interesų tenkinimas svarbus gabių mokinių ugdymui.
Rengimas olimpiadoms, konkursams, laikomas svarbia gabių mokinių ugdymo dalimi (93.6%).
 2. Net 90,4% mokytojų pritaria bendradarbiavimo skatinimui pamokų metu. Tai rodo, kad mokytojai vertina socialinį mokymąsi ir tarpusavio pagalbą kaip efektyvią priemonę ugdyti ne tik gabius, bet ir visus mokinius. Bendradarbiavimas skatina komunikacijos įgūdžius ir kritinį mąstymą.
 3. Aukštas pritarimas (87.1%) rodo, kad iššūkiai ir sudėtingos užduotys yra vertinamos kaip svarbios gabių mokinių ugdymui.
 4. Dauguma nesutinka (6.4%) su teiginiu, kad itin gabių mokinių ugdymui netaikomi specialūs metodai. Tai rodo, kad specialūs metodai laikomi būtinais.
-

Rekomendacijos:

1. Skatinti individualių interesų tenkinimą – daugiau galimybių mokiniams rinktis veiklas, naudoti inovatyvias priemones.
2. Fokusas į bendradarbiavimą – skatinti grupinį darbą ir pagalbą silpnesniems, nes tai ugdo socialinius įgūdžius ir gilina žinias.
3. Sudarinėti sudėtingesnes užduotis – nuolat kelti iššūkius gabiems mokiniams, kad jie neatsilikėtų ir būtų motyvuoti.
4. Pritaikyti namų darbus – taikyti skirtingas užduotis pagal mokinių gebėjimus.
5. Plėsti papildomų mokymų galimybes – skatinti mokinius dalyvauti papildomuose užsiėmimuose ir renginiuose, ypač olimpiadose ir konkursuose.
6. Peržiūrėti atskirų programų taikymą – ieškoti būdų, kaip efektyviau pritaikyti individualias programas gabiems mokiniams, atsižvelgiant į praktinius iššūkius.
7. Skatinti mokytojų profesinį tobulėjimą – dalintis gerąja patirtimi ir naujais metodais gabių mokinių ugdymui.

Mokytojų nuomonė apie gabių mokinių ugdymą mokykloje

Šioje tyrimo dalyje gilinsimės į Salduvės progimnazijos mokytojų nuomonę apie gabių mokinių ugdymą. Trečioje anketos dalyje mokytojų buvo klausiama, kokia yra jų nuomonė apie mokykloje ugdomus gabius mokinius (žr. 10 lentelę). Remiantis mokytojų atsakymais, pateiksime ižvalgas ir rekomendacijas.

10 lentelė. III dalis. Kokia Jūsų nuomonė apie mūsų mokykloje ugdomus gabiuosius mokinius?

	Visiškai nesutinku	Nesutinku	Nei sutinku, nei nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
3.1. Mokykloje yra gabių mokinių.	0 (0.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	15 (48.4%)	16 (51.6%)
3.2. Mokykloje pastebimi gabūs mokiniai.	0 (0.0%)	0 (0.0%)	3 (9.7%)	11 (35.5%)	17 (54.8%)
3.3. Mokiniam per pamokas yra pateikiamos specialios, individualios užduotys.	0 (0.0%)	0 (0.0%)	10 (32.3%)	15 (48.4%)	6 (19.4%)
3.4. Mokiniam yra skiriamos individualios, sudėtingesnės užduotys namų darbams.	0 (0.0%)	3 (9.7%)	7 (22.6%)	16 (51.6%)	5 (16.1%)
3.5. Organizuojamos dalykinės olimpiados mokykloje.	0 (0.0%)	0 (0.0%)	1 (3.2%)	16 (51.6%)	14 (45.2%)
3.6. Gabūs mokiniai rengiami ir dalyvauja miesto, rajono ir respublikinėse olimpiadose.	0 (0.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	11 (35.5%)	20 (64.5%)
3.7. Gabūs mokiniai užima olimpiadose prizines vietas.	0 (0.0%)	1 (3.2%)	2 (6.5%)	12 (38.7%)	16 (51.6%)
3.8. Organizuojamas papildomas ugdymas gabiams mokiniams.	0 (0.0%)	7 (22.6%)	11 (35.5%)	10 (32.3%)	3 (9.7%)
3.9. Gabūs mokiniai dažniau dalyvauja skirtingų mokomųjų dalykų olimpiadose ir konkursuose.	0 (0.0%)	1 (3.2%)	0 (0.0%)	15 (48.4%)	15 (48.4%)
3.10. Gabūs mokiniai yra gerbiami ir mėgstami mokytojų.	0 (0.0%)	1 (3.2%)	3 (9.7%)	13 (41.9%)	14 (45.2%)
3.11. Gabūs mokiniai yra gerbiami ir mėgstami jų bendraamžių.	0 (0.0%)	1 (3.2%)	14 (45.2%)	14 (45.2%)	2 (6.5%)

Išvalgos:

1. Respondentai vieningai sutinka, kad mokykloje yra gabių mokinių ir jie yra pastebimi.
2. Dauguma mokytojų mano, kad gabiams mokiniams skiriamos specialios užduotys tiek pamokų metu, tiek namų darbams, tačiau yra nemažai neutralių nuomonių.
3. Mokykloje aktyviai organizuojamos olimpiados, o gabūs mokiniai dalyvauja ir pasiekia prizines vietas.
4. Papildomas ugdymas gabiams mokiniams yra silpnesnė mokyklos sritis. Dauguma respondentų nėra tikri arba net nesutinka, kad yra organizuojamas papildomas ugdymas gabiams mokiniams.

5. Gabūs mokiniai yra mėgstami mokytojų, tačiau bendraamžių pripažinimas yra mažesnis, daug neutralių nuomonių, kas gali rodyti socialinių santykių iššūkius.
-

Rekomendacijos:

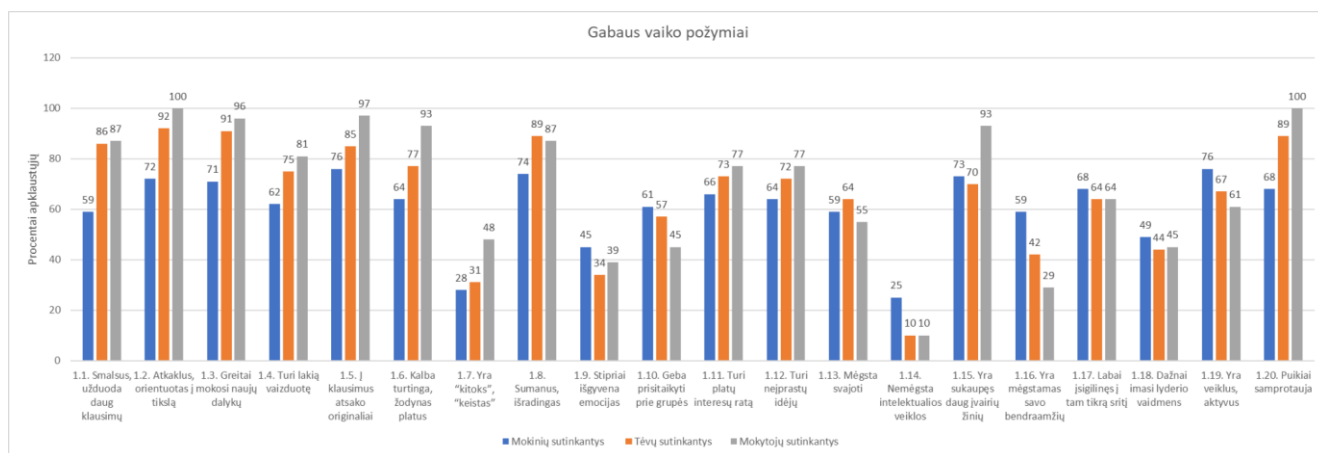
1. **Stiprinti individualizuotą ugdymą.** Įvertinti ir plėsti individualių, sudėtingesnių užduočių skyrimą gabiems mokiniams. Mokytojams organizuoti mokymus apie individualizuotų užduočių kūrimą ir taikymą.
2. **Plėsti papildomo ugdymo galimybes.** Sukurti ir įgyvendinti papildomas ugdymo programas gabiems mokiniams. Skatinti bendradarbiavimą su miesto ar rajono švietimo institucijomis papildomų užsiėmimų organizavimui.
3. **Didinti socialinį pripažinimą tarp bendraamžių.** Organizuoti komandinio darbo, bendradarbiavimo ir socialinių įgūdžių lavinimo veiklas, kurios skatintų pagarbą ir draugiškumą tarp mokinių.
4. **Toliau skatinti olimpiadų ir konkursų dalyvavimą** Palaikyti ir plėsti olimpiadų organizavimą, suteikiant gabiems mokiniams daugiau galimybių dalyvauti įvairaus lygio konkursuose. Užtikrinti tinkamą pasiruošimą ir paramą gabiems mokiniams.

APIBENDRINIMAI IR REKOMENDACIJOS

Šiame skyriuje pateikiami duomenys, apjungiantys **mokinių, tėvų ir mokytojų** perspektyvas, siekiant visapusiškai įvertinti gabių mokinių ugdymą Šiaulių Salduvės progimnazijoje. Lyginamoji šių trijų grupių nuomonių analizė padės nustatyti tiek bendrus, tiek skirtingus požiūrius į ugdymo metodų veiksmingumą, gabių savybių atpažinimą ir tobulintinas sritis.

Gabaus mokinio identifikavimas

Pirmoji lyginamosios analizės sritis - gabių mokinių identifikavimas (žr. 1 paveikslėlis). Šioje dalyje pateikiama respondentų grupių (mokinių, tėvų ir mokytojų) nuomonė atsižvelgiant, kokias gabių mokinių savybes išskiria visi tyrimo dalyviai.

1 pav. Gabių mokinių identifikavimas (nuomonė pagal respondentų grupes)

Išvalgos:

1. Visi trys respondentų tipai (mokinių, tėvų, mokytojų) dažniausiai sutinka, kad gabus vaikas yra smalsus, atkaklus, greitai mokosi, turi lakią vaizduotę, originaliai atsako į klausimus, pasižymi turtingu žodynu, yra sumanus ir išradingas, turi platų interesų ratą bei neįprastų idėjų.
2. Tėvai ir mokiniai panašiai vertina smalsumą, atkaklumą ir greitą mokymąsi, tačiau tėvai dažniau linkę teigti, kad vaikas yra sumanus ir išradingas.
3. Teiginys „Yra „kitoks“, „keistas““ yra labiau neutralus arba mažiau pripažintas kaip gabumo požymis, ypač mokinių ir tėvų tarpe.
4. Emocijų stiprumas (džiaugsmas, pyktis, jaudulys, neviltis) rečiau yra vertinimas, kaip gabumo požymis, ypač tėvų ir mokytojų.
5. Mokytojai rečiau sutinka, kad gabūs vaikai yra mėgstami bendraamžių nei mokiniai ir tėvai.

Išvados:

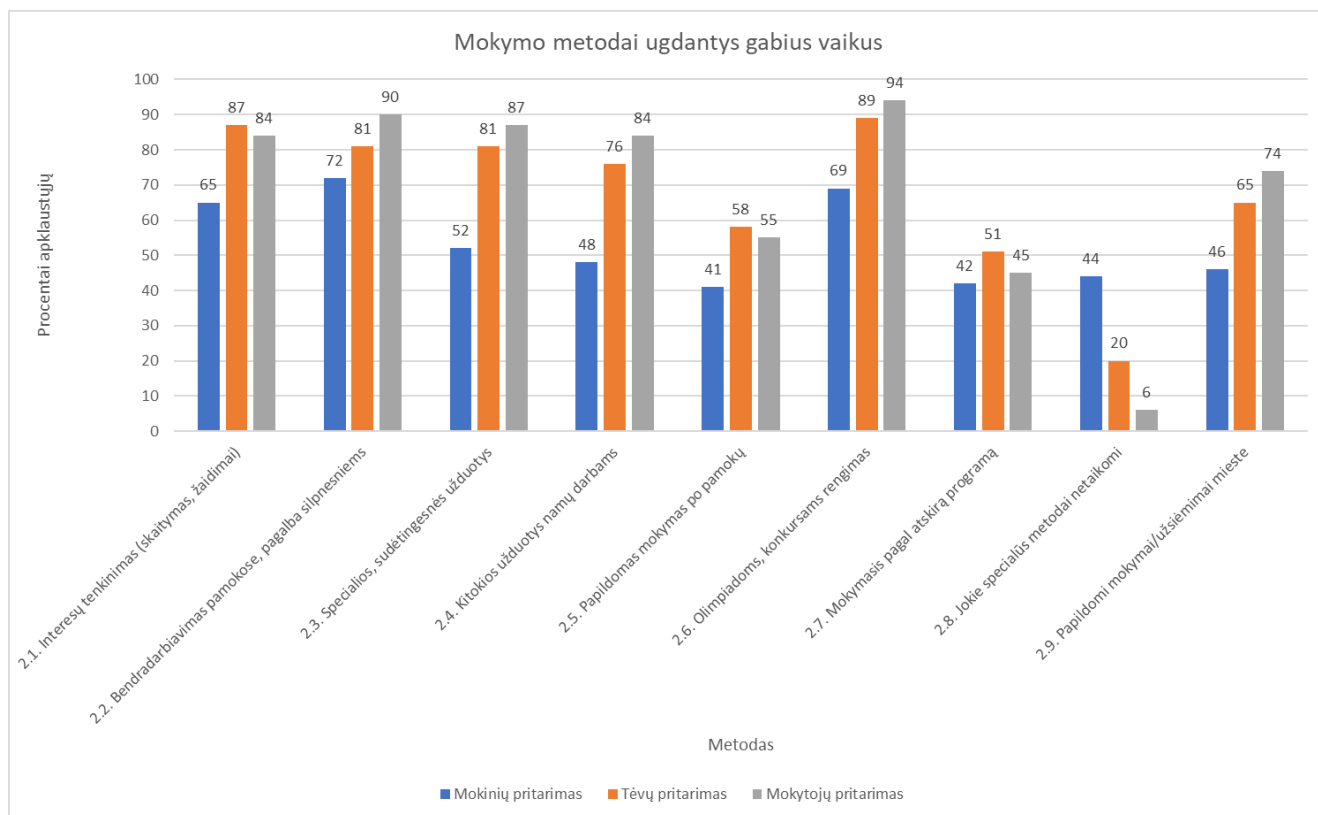
1. Gabūs vaikai dažniausiai apibūdinami kaip smalsūs, atkaklūs, greitai mokantys, turintys platų interesų ratą, originaliai mąstantys ir turintys turtingą žodyną.
 2. Mokytojai yra labiau linkę pabrėžti intelektualius gabumus ir atkaklumą, tuo tarpu mokiniai ir tėvai labiau akcentuoja smalsumą ir išradingumą.
 3. Emocinis jautrumas ir socialiniai aspektai, pavyzdžiui, mėgstamumas bendraamžių, vertinami nevienodai ir nėra laikomi pagrindiniais gabumo požymiais.
-

Rekomendacijos:

1. Ugdymo procese svarbu atsižvelgti į įvairiapusišką gabių vaikų savybių spektrą – ne tik intelektualius gebėjimus, bet ir smalsumą, kūrybiškumą bei emocinį jautrumą.
2. Tėvams ir mokytojams verta bendradarbiauti siekiant geriau suprasti vaiko individualumą ir suteikti jam tinkamą paramą, ypač atkreipiant dėmesį į vaiko emocinę būseną ir socialinius santykius.
3. Vertinant gabių vaikų poreikius, svarbu neapsiriboti pažymiais, o atsižvelgti į kūrybiškumą, lyderystę, atkaklumą ir emocinį intelektą.

Gabių mokinių mokymo metodai

Antroji lyginamosios analizės sritis – mokymo metodų veiksmingumo vertinimas (žr. 2 paveikslėlis). Šioje dalyje pateikiama respondentų grupių (mokinių, tėvų ir mokytojų) nuomonė, atsižvelgiant į tai, kokius gabių mokinių ugdymo metodus išskiria ir laiko efektyviais visi tyrimo dalyviai.

2 pav. Gabių mokinių mokymo metodai (nuomonė pagal respondentų grupes)

Išvalgos:

1. Didžiausias pritarimas – olimpiadų, konkursų rengimas (2.6) ir bendradarbiavimo galimybės pamokose (2.2). Šiuos metodus ypač vertina mokytojai ir tėvai, taip pat didelė dalis mokinių.
2. Interesų tenkinimas (2.1) ir specialios užduotys (2.3, 2.4) taip pat sulaukia gana didelio palaikymo, ypač iš tėvų ir mokytojų pusės. Mokinių pritarimas šiek tiek mažesnis, bet vis tiek reikšmingas.
3. Papildomas mokymas po pamokų (2.5) vertinamas santykinai žemiau, ypač mokinių tarpe – galbūt dėl papildomo laiko reikalavimo ar motyvacijos stokos.
4. Teiginys, kad itin gabių moksleivių ugdymui jokie specialūs metodai netaikomi (2.8), sulaukia mažo palaikymo, ypač mokytojų ir tėvų – tai rodo, kad dauguma pripažįsta specialių metodų svarbą.

Išvados:

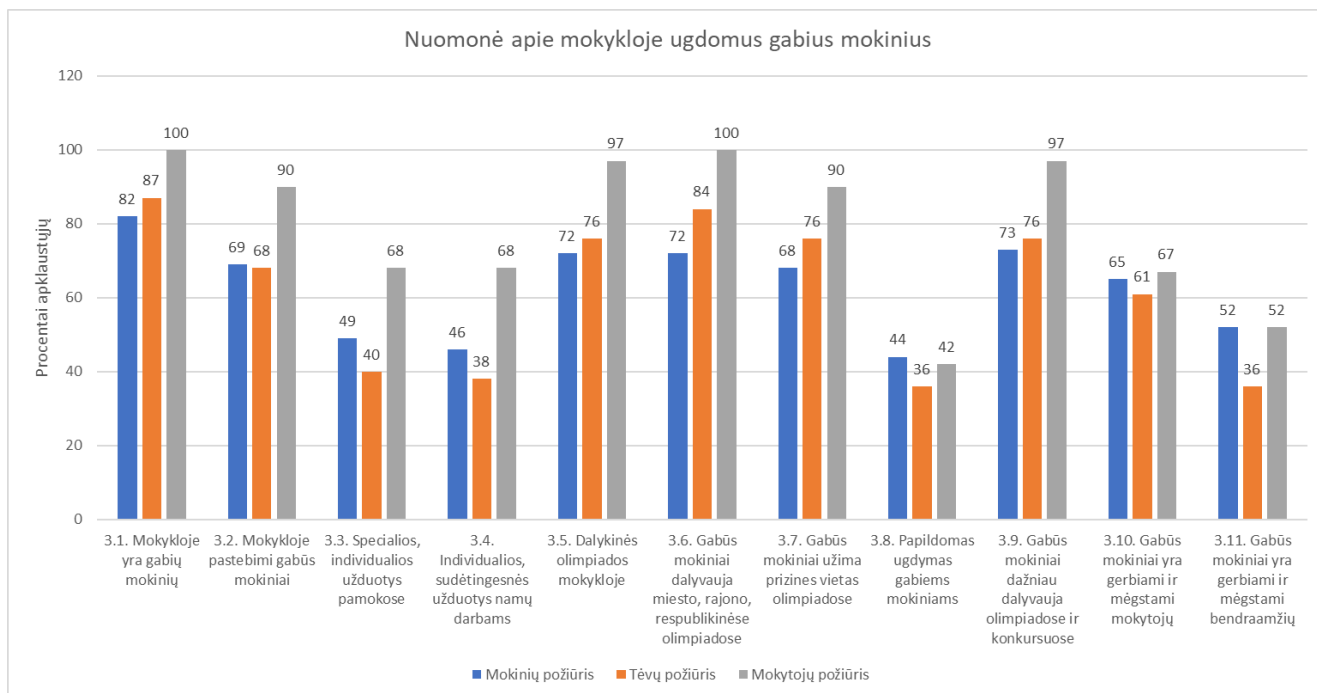
1. Dauguma mokinių, tėvų ir mokytojų pripažįsta, kad itin gabių mokinių ugdymui taikomi specialūs metodai yra svarbūs ir naudingi. Tik nedidelė dalis respondentų mano, kad tokių metodų nenaudojama.
 2. Motyvuoja ir ugdo įvairūs metodai Ypač efektyviais laikomi olimpiadoms ir konkursams rengimas, sudėtingų užduočių pateikimas bei galimybės tenkinti mokinių individualius interesus. Šie metodai skatina mokinių savarankiškumą, kūrybiškumą ir motyvaciją.
 3. Bendradarbiavimas ir pagalba silpnesniems – vertinga patirtis. Bendradarbiavimo skatinimas pamokose ir pagalba silpnesniems mokiniams yra ne tik ugdymo priemonė, bet ir socialinių įgūdžių lavinimas, kurį vertina visos respondentų grupės.
 4. Papildomas mokymas ir atskiros programos – iššūkiai įsitraukimui
 5. Papildomas mokymas po pamokų ir mokymasis pagal atskiras programas sulaukia mažiau entuziastingo vertinimo, ypač tarp mokinių, todėl šių metodų formos ir turinys turėtų būti peržiūrėti ir pritaikyti, kad būtų patrauklesni.
-

Rekomendacijos:

1. Skatinti ir plėtoti olimpiadų bei konkursų rengimą, nes tai ne tik ugdo gabumus, bet ir motyvuoja mokinius.
2. Didinti bendradarbiavimo galimybes pamokose, įtraukiant gabius mokinius į pagalbą silpnesniems – tai stiprina socialinius įgūdžius ir gilina žinias.
3. Įtraukti į pamokas daugiau sudėtingų ir įdomių užduočių, kurios atitiktų gabių mokinių poreikius ir skatintų kūrybiškumą.....
4. Palaikyti mokinių interesų tenkinimą per įvairias veiklas (skaitymas, eksperimentai, mokomieji žaidimai), nes tai didina mokymosi motyvaciją.

Respondentų nuomonė apie gabių mokinių ugdymą mokykloje

Trečioji lyginamosios analizės sritis – bendras respondentų požiūris į gabių mokinių ugdymą mokykloje (žr. 3 paveikslėlis). Šioje dalyje pateikiama visų respondentų grupių (mokinių, tėvų ir mokytojų) nuomonė, atsižvelgiant į tai, kokius gabių mokinių ugdymo aspektus jie išskiria kaip svarbiausius ir kokios, jų nuomone, yra esminės tobulintinos sritys mokyklos aplinkoje.

3 pav. Nuomonė apie mokykloje ugdomus gabius mokinius (pagal respondentų grupes)

Išvados:

1. Gabių mokinių egzistavimas ir jų pastebėjimas mokykloje yra plačiai pripažįstamas visų grupių, nors mokytojai yra labiausiai vieningi šiuo klausimu.
2. Specialios individualios užduotys pamokose bei namų darbuose vertinamos gana skeptiškai, ypač mokinių ir tėvų. Tai gali rodyti, kad gabiams mokiniams trūksta pakankamai iššūkių ar individualaus dėmesio.
3. Dalykinės olimpiados ir konkursai yra gerai organizuojami ir vertinami, o gabių mokinių dalyvavimas juose yra aktyvus ir sėkmingas.
4. Papildomas ugdymas gabiams mokiniams yra silpniausia sritis – tiek mokiniai, tiek tėvai ir mokytojai jaučia, kad šioje srityje yra trūkumų.
5. Gabūs mokiniai yra gerbiami ir mėgstami mokytojų, tačiau jų socialinis priėmimas tarp bendraamžių yra mažiau užtikrintas, ypač tėvų nuomone.

Rekomendacijos:

1. Stiprinti individualizuotą ugdymą gabiams mokiniams: didinti individualių, sudėtingesnių užduočių kiekį pamokose ir namų darbuose, įdiegti daugiau diferencijuoto mokymo metodų, kad gabiams mokiniams būtų suteikta daugiau iššūkių.
2. Plėtoti papildomo ugdymo programas: organizuoti papildomas konsultacijas, būrelius ar projektus gabiams mokiniams
3. Skatinti mokytojų kvalifikacijos kėlimą gabių mokinių ugdymo srityje.
4. Organizuoti veiklas, kurios padėtų gabiams mokiniams geriau integruotis į bendraamžių grupes.

5. Skatinti mokinių tarpusavio pagarbą ir supratimą per komandinį darbą ir bendradarbiavimą.
6. Informuoti tėvus apie gabių mokinių ugdymo galimybes ir pasiekimus.
7. Organizuoti susitikimus, seminarus, kur būtų aptariami gabių mokinių poreikiai ir ugdymo galimybės.

Apibendrinimas

Tyrimo metu atlikta išsami gabių mokinių ugdymo analizė Šiaulių Salduvės progimnazijoje, pasitelkiant daugiakampę perspektyvą, apimančią mokinių, tėvų ir mokytojų nuomones. Lyginamoji respondentų grupių duomenų analizė leido įvertinti tris pagrindines sritis: gabių mokinių identifikavimą, ugdymui taikomų metodų veiksmingumą ir bendrą požiūrį į gabių mokinių ugdymą mokykloje. Nustatytos tiek bendros, tiek besiskiriančios šių grupių įžvalgos leido suformuluoti pagrįstas išvadas ir konkrečias rekomendacijas, skirtas kryptingai tobulinti gabių mokinių ugdymo kokybę progimnazijoje.